

Szarvas és Vidéke

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI DÍJAK:
Helyben egy negyedévre : 1.20 P.
Vidéken egy negyedévre : 1.70 P.
PÉLDANYONKÉNT 10 FILLÉR.

Szerkesztésért és kiadásért felel:

MÜLLER KÁROLY

Főszerkesztő:

Dr SIMA ISTVÁN

TESSEDIK SAMUEL SZÜLETÉSÉNEK 200. ÉVÉBEN

SZERKESZTŐSEG
ÉS KIADÓHIVATAL:

I. ker. Deák F.-u. 13. Telefon: 109.

Postatakarékpénztári csekkzámla: 62.000.

Aratás

Peng a kasza, zeng az arató-ének megint: az iszonyatos, kemény hideg tél és mostoha időjárás után mégiscsak eljött a kikelet, a kalászerlelő nyár. Pedig de nehéz volt ez az esztendő. Úgy indult ugyan, mint a többi: nekifeszült a kérges magyar kéz az ekeszarvának, hogy életet sajtoljon ki az áldott magyar földből. De jött az ár, s halomra döntött minden reménységet. Megsokszorozódott erővel mégis megfeszültek az izmok, s a magyar élniakarás rendületlen hittel újra kezdte, tovább folytatta harcát az elemekkel: a győzelemig. A mai napig: amikor szerte amerre a szem ellát: gyönyörűsége, érett sárguló búzatenger ringatózik csendben az enyhe nyári fuvalomban. Sőt, már suhog a kasza és döl-döl rendbe az Isten áldás. Szaporodnak a búzakeresztek, s a levegőben frissen sült lágykenyér, az új élet íze érzik. A halálos kaszasuhintás nyomán rendbe pusztult búzatenger, lám, így lesz megváltó kereszté, élletté a mindennapi kenyérben...

A nagy természet bármely életnyilvánulását nézi is a magyar — miként a búza esetében — mindenütt megtalálja a maga sorsát... Hogy talán nem kemény, hideg tél minden mi jelenünk, s inszakajtó munka a holnapért? Vajjon nem küszködés az egész életünk, nem kellett-e mindig életet adnunk, hogy élet következék újabb ezredévvél nálunk? És mégis fáradunk, megfeszült izmokkal mégis dolgozunk és áldozunk, mert a harc, a győzelem nekünk éltető elemünk, jobbik énünk, jelenünk és jövőnk, biztonságunk: életünk, ha meg is kell halnunk közben...

A búzának is meg kell halnia, hogy foszló kenyérré legyen...

Aratnak... Suhog a halál kaszája. Itt dús búzakaralások, ott távolabb büszke turáni fejek dölnek a rendbe... Szaporodnak a keresztek... Bárcsak mindegyikből megváltó kereszt: foszló kenyér, új magyar élet lenne... (a-n)

A békési evang. egyházmegye közgyűlése

A békési ev. egyházmegye folyó évi július hó 8-án tartotta évi rendes közgyűlését. Ez alkalommal városunkba érkezett dr. Lányi Márton, egyházmegyei felügyelő, ny. főispán, a képviselőház volt alelnöke, Jeszenszky János tótkomlósi lelkész, espereshelyettes és a környező egyházak lelkészei és kiküldöttei. A közgyűlést megelőzően 7-én folytak le az iskolai, jelölő, építési és belmissziói bizottság ülései, valamint az egyházmegyei presbitérium gyűlése. Este 6 órától gyámintézeti istentisztelet volt az ev. ótemplomban, amelyen Szlancsik Pál pusztaföldvári lelkész, egykori szarvasi káplán hirdette az ígét. Július 8-án fél 9 órától istentisztelet volt az ótemplomban, melyet Jeszenszky János espereshelyettes végzett. Kilenc órától kezdetét vette a közgyűlés, melyen a közgyűlés tagjain kívül résztvettek az érdeklődő hívek is. Ezenkívül megjelent az ünnepélyes közgyűlésen Ugrin László dr. főszolgabíró, vitéz Biki Nagy Imre főjegyző és Halász Szabó Imre ref. lelkész. A közgyűlés legfontosabb tárgya a megüresedett esperesi állás betöltése, illetve a megválasztott új esperes beiktatása volt. Lányi Márton felügyelő megnyitása után dr. Adamkovics Ágoston egyházmegyei másodfelügyelő ismertette a leadott szavazatok eredményét, majd a közgyűlés Horémusz Pál lelkész vezetésével küldöttséget küldött ki az új esperes bevezetésére. Kello Gusztáv esperes a küldöttséggel megjelenvén, dr. Lányi Márton felügyelő üdvözölte meleg szavakkal, átadván az esperesség pecsétjét, hivatalába beiktatta.

A megható, bensőséges mozzanat folytatását képezte a hivatalos eskü letétele, mely után az új esperes üdvözlése következett. A lelkészek nevében Botyánszky János mezőtúri lelkész üdvözölte az új esperest, tartalmas beszéd keretében, majd dr. Adamkovics Ágoston az egyházmegyei felügyelők és tisztviselők, Borgulya István másodfelügyelő a szarvasi egyház és Szelényi János az egyháztársadalmi egyesületek nevében üdvözölték az új esperest. A református egyház nevében Halász Szabó Imre lelkész fejezte ki a hitrokoni együttérzés örömét, majd a szarvasi járás aranyívű és aranszájú főszolgabírája mondott üdvözlést a járás politikai vezetősége nevében, míg vitéz Biki Nagy Imre Szarvas község nevében üdvözölte meleg szavakkal Kello Gusztáv esperest. Dr. Nádor Jenő gimn. igazgató az összes iskolák nevében szólott, értékes üdvözlő beszéde csak öregbítette tudományos tekintélyét. Az üdvözlésekre Kello Gusztáv esperes egyenkint válaszolt, majd felolvasta székkfogalóját. Ezzel a gyűlés első fele véget ért. Továbbiakban a közgyűlés letárgyalta a tárgysorozat pontjait, melynek a szarvasiakat érdeklő részei a következők: A közgyűlés jóváhagyta az ingatlanok eladását és a IV. lelkészi állás megszervezését. Ezen állás díjleveleit úgy javasolja megállapítani, hogy az egyforma legyen javadalom tekintetében a három régi hiválynal. Az esperesi lemondás, illetve az új esperes választása miatt szükségessé vált az egyes tisztségek újbóli betöltése. Ezen választások eredménye a kö-

vetkező: Alesperes Zeman Mihály tótkomlósi lelkész. Főjegyző: Chovan József csabacsüdi lelkész. Jegyző: Pusztai József gádorosi lelkész. Pénztáros: Tátrai Károly csorvási lelkész. Törvényszéki bíró: dr. Podany Pál. A gimn. bizottság tagjaul beválasztották Raskó Kálmánt, Bartos Pál ny. lelkészt, Kachelmann Kurt középfokú gazdasági tanintézeti igazgatót és dr. Janúrik János ügyvédet pedig az iskolai bizottságba.

Lelkészegyesületi elnök: Horémusz Pál orosházi lelkész. Gyámintézeti elnök: Fürst Ervin orosházi lelkész.

A közgyűlés helye mindvégig az ótemplom volt. A közgyűlés 1 órakor ért véget. A közgyűlést közös ebéd követte a kisgazdakör nagytermében.

Ezen megjelentek dr. Ugrin László főszolgabíró, dr. vitéz Biki Nagy Imre főjegyző, Fetzter József esperesplebános, pápai kamarás, Halász Szabó Imre ref. lelkész, a közgyűlés vidéki résztvevői és sok helybeli egyháztág. Az ízes ebéd Kasuba Pál egyházi esküdt hozzáértését dicséri. Ez alkalommal dr. Lányi Márton felügyelő az ország kormányzójára mondott köszöntőt, majd Kello Gusztáv esperes emelkedett szólásra és megköszönte az iránta megnyilvánuló figyelmet és szeretet.

A közgyűlés véget ért, de megmarad utána az elégedettség és a büszke öröm érzése, hogy 40 év után ismét ide került az esperesi székhely: az egyházmegye legvirágzóbb, legnagyobb egyházközségébe és az egyházmegye egyik legkiválóbb — bár egyúttal legszerényebb — lelkészének jutott ki ez a díszes pozíció.

Dr Medveggy György kir. közjegyző lett Lengyeltóiban

Örömmel adjuk közre a hírt, hogy dr. vitéz Zerinváry Szilárd, kerületünk fáradhatatlan munkásságú s felette népszerű képviselője a napokban az alábbi levelet kapta Radocsay László dr. m. kir. igazságügyminisztertől: „Kedves Barátom! Nagybecsű érdeklődésed folytán értesítetek, hogy dr. Medveggy György szarvasi kir. közjegyzőhelyettes Lengyeltóiba neveztem ki kir. közjegyzővé. Radocsay dr. s. k. igazságügyminiszter.”

Örömhír ez nekünk szarvasiaknak, akár Medveggy György, akár dr. vitéz Zerinváry Szilárdal kapcsolatosan nézzük

is azt. Jóleső meglepéssel regisztráljuk, hogy a kormányzat komoly figyelemmel kíséri, s érdem szerint méltányolja a köz érdekében folytatott önzetlen munkásságot, amelyben — minden elfoglaltság nélkül meg kell állapítanunk — dr. Medveggy György kir. közjegyzőhelyettes mindig és mindenütt orozslánrészt vállalt, különösen helyi vonatkozásban. Nemcsak a Magyar Élet Pártja helyi tagozatának volt hosszú idő óta rendkívül eredményes munkásságú, fáradhatatlan vezetője, irányítója, de első magvetője nálunk az új magyar életnek, részt vállalt minden keresztény

megmozdulásban, a Nemzeti Munkaközpont, a Baross Szövetség, a hegyközségek munkájában, csaknem mindenütt irányítólag, lelkesen, önzetlenül, amellet hivatásában tudásával, alaposágával, rendkívüli képességeivel, koncilians modorával szintén teljes emberként állott a jogkeresők rendelkezésére. Komoly, szinte pótolhatatlan közéleti munkását vesztette el a kinevezéssel Szarvas községe, mégis örömmel látjuk megérdemelt előrehaladását, s kívánjuk neki: legyen élete új munkaterületén is oly eredményes, a nagyközönséggel való viszonya olyan

bensőséges, mint itt, Szarvason, rendkívül szeretett szülőfalujában volt. De e kinevezés fényt vet képviselőnk munkásságának legfelsőbb tényezők általi megítélésére is. Az a tény, hogy a kormányzat egy tagja személyi vonatkozású kinevezésről is a kerület képviselőjét értesíti, bizonyossága annak, hogy a képviselő, jelen esetben dr. vitéz Zerinváry Szilárd, kerülete minden polgára ügyében és ügyével a legfelsőbb fórumokig elmegy, de bizonyossága annak is, hogy a legfelsőbb intézőkörök, nyilván eddigi munkássága elismeréseként a kerület egyedeivel kapcsolatos örömhírekkel is őt keresik fel, mert meg vannak győződve arról, hogy a kerület bármely polgára munkásságának elismerése éppúgy örömet szerez neki, mint a nagy közösség érdekében komoly igyekezettel és harccal kivívott általános kihatású parlamenti eredménye.

Érik a búzakaralás...

A kalászosok kielégítő termésreménnyel bíznak, a kapások azonban — hacsak újabb eső nem lesz — kis reménnyel bíznak

Az utóbbi napok, hetek igen kedvező időjárása teljesen megértelte a kalászosokat, s a keményebb földeken már az elmúlt héten a dúsabb kövőbb talajokon a héten már határszerte megkezdették az aratást. Jóllehet még nem igen végeztek, annyit azonban máris meglehet állapítani, hogy a búza egyrészt igen szép, tiszta lesz szemre, sőt keresztre is igen jól fog fizetni, bár holdszámra a közepes termést alig éri el. A gazdatársadalom azonban így is elégedettnek látszik, mert hiszen a kemény tél és a mostohaidőjárású tavasz, fűszerezetten ár- és belvízkárokkal, még ilyen kilátásaink sem voltak. Sajnos, nem mondhatjuk el ugyanezt a kapásoknál, mert itt bizony, ha hamarosan nem lesz még kiadós eső, nagy baj lehet, s a gazdák egész évi ezirányú munkája kárba fog veszni. Az ősszel felugarolt jobb minőségű földek természetesen itt is jobban bírják a mostoha időjárást, a gyengébb földeken azonban szinte helyrehozhatatlan a kár már most is. Ha ilyen — a kalászosok szempontjából — jó idő lesz továbbra is, az aratást a hét végén, de legkésőbb a jövő héten befejezik teljes egészében, s meg fog kezdődni a cséplés, mely minden eddig megnyitott kérdésre, találgatásra pontos választ ad majd.

Utcai árusításra

berendezett

pavillon

(gyümölcs, zöldség, cukorka, hírlap, hentes és mézárós, autóbusz váróhelyiség részére) **eladó.** Érdeklődni lehet Szarvas vasúti állomáson az I busz-pavillonban

SZEMELVÉNYEK

Tessedik Sámuel „Szarvasi nevezetességek” c. krónikájából:

1775. Minden község tartozik a maga szegényeit és koldusait gondozni, lóval és taligával egy koldusnak sem szabad mutatkozni többé. E rendeletet a kihirdetés napján négy ilyen csavargón standapede végrehajtották, azonnal ép lábakkal szaladtak koldus-taligáikhoz, s azóta nem voltak láthatók lóval és taligával. Szemmel látható haszna egy effektív intézkedésnek.

Újlag tiltják az utcákon való lövöldözést. Elrendelik a fák ültetését.

A pásztoroknak megtiltják, hogy fejszét, fokost, csákányt, és más gyilkos szerszámokat

viseljenek. (De amíg bunkósbótot hordanak, s azzal visszaélhetnek, addig minden parancs ki lesz játszva.) Azonban a gyakran oly garázda legényeket is meg kellene rendszabályozni.

A szülöttek száma 356, az elhaltaké 210. Házasságot kötött 56 pár.

1776. Az első nyilvánvaló öngyilkosság történt, egy kovács felakasztotta magát. (Annak bizonyossága, hogy a kétségbeesés szelíd kormányzat alatt csak ritkán fordul elő.) Az eset nagy szenzációt keltett. A holttestet a harmadik napon a gyulai hóhér vágta le a kötélről, fejét lemetszette, szívét karóra szúrta, s a hullát még a régi szokás szerint a határmegyén temette el. E műveleteket pedig a megszorodott

özvegynek kellett megfizetnie.

Újból kihirdetik a koldusrendeletet s ez időtől fogva a község szegényei, kik kimutathatóan képtelenek arra, hogy kenyerüket egészen megkeressék és nem tudnak, vagy nem akarnak koldulni, járandóságait a szegénypénztárból vagy a parochián kapják meg, vagy házukhoz viszik azt. Az ilyenek mindig többet kaptak azoknál, akik házról-házra koldultak.

Újból körözik a cigányokról, gyorsan növő fák ültetéséről, tűzrendészetéről, tüzi-pénztárról, tözoltó szerekéről, a gyűjtés- és pumpolás eltörléséről szóló szabályzatokat mint az adófizetőknek nehezedő új terheket!

A szülöttek száma 355, az elhaltaké 227 volt. Házasságra lépett 45 pár. A községi szegények és koldusok száma 19.

Megjelent a szarvasi magyar királyi állami polgári leányiskola évkönyve az 1941—42. tanévről

Az évkönyv gondos szerkesztését Paál igazgató végezte

A napokban hagyta el a sajtót a szarvasi m. kir. állami polgári leányiskola 1941—42. tanévre szóló évkönyve, amelyet az intézet 79. tanévről Paál Samu igazgató szerkesztett meg. Az értesítő röviden, velősen, mégis mindenki által áttekinthető módon, ügyes összeállításban közli az iskola múltjára, különösképpen pedig az 1941—42. tanévre vonatkozó adatokat és teljes részletességgel a nyilvános és magántanulók névjegyzékét, s az egyes tantárgyakban az elmúlt tanévben tanúsított előmenetelét. Megtudjuk belőle, hogy az iskolának az elmúlt esztendőben 254 nyilvános és 14 magántanulója volt, akik valamennyien osztályozást is nyertek a tanév befejeztével. Megállapítható a statisztikai kimutatásunkból, hogy a tanulmányi eredmény ezidén is kitűnő, s dicséretére a kiváló tanári karnak, ezúttal sem maradt az elmúlt évek mögött, mit éke-

sen bizonyít az a ténykörülmeny is, hogy az intézetnek az utóbbi 20 esztendőben soha nem volt ily nagy létszámú tanulógardája, mint ezidén. Ez a tény nemcsak a legszélesebb néprétegek meglehetősen magas tanúsítja az életre alaposabb felkészültséget nyújtó továbbtanulás, de legfőképpen bizonyossága, elismerése és dicsérete annak a komoly pedagógiai munkának, amelyet az intézet kitűnő tanári kara Paál Samu igazgatóval az élen a mai megnehezült időkben kifejt és végez. Lakosságunk elismerését ezúton is kifejezésre juttatjuk abban a reményben, hogy a megkezdett munka ily szellemben fog az elkövetkezőkben is továbbfolytatódni kisleánykánk okulására, Isten dicsőségére és Hazá javára. Befejezőként az elkövetkező tanévre szóló tájékoztatót találjuk dióhéjban összesűrítve. Az évkönyv összeállítása Paál Samu igazgató szakavatottságát dicséri.

Hirek

Istentiszteletek:

A szarvasi ág. h. ev. ó-templomban vasárnap délelőtt 8 órakor tót, délután 6 órakor magyar, az újtemplomban délelőtt 9 órakor magyarnyelvű istentiszteletet tartanak.

Istentiszteletek a szarvasi róm. kat. templomban: vasár- és ünnepnap délelőtt fél 9 órakor csendesmise, 10 órakor szentbeszéd, nagymise. Délután 6 órakor ajátosság. Köznapokon szentmise fél 8 órakor.

Szarvason református istentiszteletet tartanak vasárnap délelőtt 10 órától az Arvaház dísztermében.

— **Kinevezés.** A m. kir. földművelésügyi miniszter Rohoska Géza nyug. igazgató-tanító Vilma leányát, miután a gazdasági szaktanítói vizsgát jó sikerrel elvégezte, a szatmárnemeti téli gazdasági iskola felügyelője alatt működő gazdasági és háztartási tanfolyamhoz gazdasági helyettes tanárnővé kinevezte.

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügyminiszter dr. Kiss Elek szarvasi ügyvédet az orosházi kir. járásbíróhoz jegyzővé kinevezte. — Gratulálunk.

— **Kinevezés.** A m. kir. földművelésügyi miniszter Laudisz Lászlót a kassai m. kir. közép-fokú gazdasági tanintézethez segédtanárnak nevezte ki.

— **Áthelyezés.** Raffay Mihály járásbírói iroda s. tisztet az igazságügyminiszter a szegedi kir. ítéletáblához rendelte szolgálatára.

— **Felfüggesztették a vasárnapi munkaszünetet.** Vármegegyénk alispánja a mezőgazdasági munkálatok minél korábban való befejezhetőse érdekében a vasárnapi munkaszünetet július hó 12., 19. és 26. napjain felfüggesztette. Mezőgazdasági munkálatokat tehát e napon is lehet végezni.

— **Olcsóbb lesz a gyümölcs.** A közellátásügyi miniszter rendeletet adott ki, amely szerint a vegyes gyümölcs és a szilva ára július hó 1-től kezdődően 21 fillérel, szeptember hó 1-től kezdődően további 20 fillérel olcsóbbodik. Az árakat az ország egész területére egységesen állapították meg.

ELADÓ HÁZAK: II. ker. 194. számú beltelkes lakóház, kövesút és ártézikút közelében; I. kerület 601. számú beltelkes lakóház, 650 négyszögöl területtel, gyümölcsfákkal beültetve; Kondoros községben piactér mellett lakóház teljesen felszerelt sütődével.

ELADÓ FÖLDEK: 2152 négyszögöl kisszenási állomás közelében, VII. külkerületben; 20 hold elsőosztályú szántó a kondorosi holdakon, kövesúttól 2 km-re; 24 hold hereföldnek alkalmas szántó Décsen; 34½ katasztrális hold szántóföld és 17 hold kaszáló Külső Ecseren; 50 hold szántóföld Kiskirályszágon; 137 katasztrális hold szántóföld — esetleg több tételben is! — a kiskirályszági határban (volt Sztréhovszky-féle föld); ezenkívül 58 hold szántó a mezőtúri határban.

VENNE MEGBÍZÓNK: 400-500 négyszögöl dinnyeföldet; 10 hold szántót tanyával, továbbá körülbelül 70 hold földet város közelében; 6-8000 pengő értékű lakóházat

Bővebb felvilágosítást nyújt a Szarvasi Hitelszövetkezet

mint az O. K. H. tagja pénztintézet ad,

ahol ingatlanok adás-vételével, közvetítésével is foglalkoznak. Ugyanezen pénztintézetnél kamatmentes kölcsönt folyósítanak azon gazdáknak, kiknek lovaikat a honvédség igénybe vette.

— **Eljegyzés.** Takács András karp. tizedes, gimnáziumunk volt növendéke, a kiváló műkedvelő színész és Bagi Irén (Szolnok) jegyesek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— **Állami támogatás kukoricagörék építésére.** A helyes készletgazdálkodás, a termények romlásától megőrzése és a kukoricának lehetőleg a termelő gazdaságokban az állattenyésztés útján való értékesíthetése érdekében a m. kir. földművelésügyi miniszter ez évben is segílyt ad új kukoricagörék építetőinek. Ezzel kapcsolatosan részletes felvilágosításra Tiszántúli Mezőgazd. Kamara szolgálhat.

— **Ujabb rizskiutalás érkezett.** Megirtuk már annak idején, hogy a rizsellátást akként szabályozták, hogy azt összefüggésbe hozták a nulláslist ellátással. Megállapították u. is, hogy egy-egy nulláslist szelvény ellenében min lenki 20 dkg. rizs vásárlásra jogosult. De módot nyújtott a rendelet az östermelőknek is a rizsbeszerzésére úgy, hogy bizonyos mennyiségű nulláslist beszolgáltatása ellenében mindenki beszerezhet a nélkülözhetetlen rizszükségletét. A rendelet ez utóbbi része változatlanul érvényben van még ma is, azonban a nullás listjegyknél megszorítást hozott az új alispáni rendelet, amely előírja, hogy a most kikézbessített új kenyérek 2., 4-s nulláslistszelvényekre csak rizs szolgáltatható ki. Az östermelők joga természetesen változatlanul továbbra is fennáll, s list beszolgáltatás ellenében a rendelet megszünt. keretek között továbbra is beszerezhetik háztartásuk rizszükségletét. Az újabb rizsállomány, mint értesülünk, már meg is érkezett, s annak a lakosság között való szétosztása már meg is kezdődött.

— **Megjelent a új termésrendelet részletes magyarázata.** Az új termésrendeletet minden gazdának, mezőgazdasági munkavállalónak, gépielőgép tulajdonosnak, a cseplőnél alkalmazottaknak és a malom tulajdonosoknak is ismerniük kell. Ezért állították össze dr. Horvaczky Endre miniszteri titkár és dr. Kardos Tör miniszteri s. titkár az új rendelkezések összes tudnivalóit népszerű, magyarázó és ismertető kézikönyvben, hogy az érdekelték számára minderről a kérdésben tájékozódniuk legyen. A kézikönyv, mely kérdés és felelet formájában ismerteti a rendelkezéseket és fontos határ-

Köszönetnyilvánítás
Mindazon rokonok, ismerősök, jó barátok, szomszédok, kik felejtethetetlen leányunk, illetve húgom

GRÓFBERTA
temetésén megjelentek, ezáltal mély gyászunkban fájalmunkat enyhítették, fogadják ezúton hálás köszönetünket.

Szarvas, 1942. július hó.
31 Gyászoló-család.

időket naptári sorrendben közli, 84 oldalas terjedelemben jelent meg és ára 120 pengő. A kézikönyv az ár előzetes beküldése mellett megrendelhető Az Új Termésrendelet kiadóhivatalánál Budapest, V. Katona József utca 23/a. Telefonszám: 111-098.

— **Kedvezményes áron kapható a Thomka-kasza.** A tudományos kísérletek alapján készült, az aratást nagyban megkönnyítő Thomka-fele kasza 33 százalékos árkedvezménnyel kerül a gazdaközönséghez. A kasza nyéllel és felerősítő csavarral együtt az eredeti 8'10 P-s ár helyett 5'40 P-s árban áll a gazdák rendelkezésére. A kaszaigénylés a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara vármegyei kirendeltségénél (Békéscsaba) vagy közvetlenül a Kamaránál, Debrecen Hunyadi-utca jelen-tendő be.

— **Behívott mezőgazdasági gépkezelők pótlása.** A békéscsabai kamarai kirendeltség a mezőgazdasági munkák zavartalan biztosítása érdekében a traktortulajdonosok, vagy gépkezelővel rendelkező gazdák figyelmét felhívja arra, hogy a földművelésügyi miniszter a kiképzésre bevonult közérdekű munkaszolgálatosok egy részét tanfolyamon mezőgazdasági gépkezelőkké képezte ki, hogy a behívott gépkezelőket így pótolni lehessen. Amennyiben a vármegye területén valamely traktortulajdonos vagy gazda hadköteles gépészt behívták és az nem rendelkezik más mezőgazdasági gépkezelővel, vagy azt pótolni nem tudja: kérelmére a Mezőgazdasági Kamara honvédelmi munkajegy felhasználásával ilyen munkaszolgálatos gépkezelőt vezényel ki gépéhez, hogy a mezőgazdasági munkálatok zavartalanul elvégezhetőek legyenek.

— **Anyakönyvi hírek.** Születtek: Krajcsovics Pál és Szlovák Mária fia Mihály, Horvat Lajos Károly és Szabellei Ilona fia Árpád Imre László, Bárdon András és Czibulya Zsuzsanna, Podani György és Sonkoly Anna leánya Erzsébet Jolán, Vaskor Mihály és Lestyan Góda Judit fia Pál, Demeter János és Tomits Borbála leánya Mária Magdolna, Laukó Pál és Gulyás Judit fia János, Kurucz András és Sonkoly Mária leánya Erzsébet, Sovány János és Petykó Judit leánya Erzsébet, Bankó János és Oncsik Erzsébet leánya Katalin, Kovács Ferenc és Kiszely Erzsébet leánya Erzsébet, Molnár Mihály és Litavszki Judit fia János, Litavszki Pál és Szrnka Judit leánya Zsuzsanna, Gyuris János és Sutyinszky Judit leánya Judit, Veles Mihály és Matyei Zsuzsanna leánya Erzsébet, Melis György és Csicsely Erzsébet fia Pál. — Házasságot kötöttek: Uhljar György Janecskó Máriával, Rác Ferenc Szarka Ilonával. — Elhaltak: Palyó György 84 éves, Szvák Györgyné Janurik Judit 7 éves, Rágyanszki György 62 éves, Tóth Sámuel 58 éves, özv. András János Klimaj Erzsébet 44 éves, Kiszely Pál 78 éves.

Podani György és Sonkoly Anna leánya Erzsébet Jolán, Vaskor Mihály és Lestyan Góda Judit fia Pál, Demeter János és Tomits Borbála leánya Mária Magdolna, Laukó Pál és Gulyás Judit fia János, Kurucz András és Sonkoly Mária leánya Erzsébet, Sovány János és Petykó Judit leánya Erzsébet, Bankó János és Oncsik Erzsébet leánya Katalin, Kovács Ferenc és Kiszely Erzsébet leánya Erzsébet, Molnár Mihály és Litavszki Judit fia János, Litavszki Pál és Szrnka Judit leánya Zsuzsanna, Gyuris János és Sutyinszky Judit leánya Judit, Veles Mihály és Matyei Zsuzsanna leánya Erzsébet, Melis György és Csicsely Erzsébet fia Pál. — Házasságot kötöttek: Uhljar György Janecskó Máriával, Rác Ferenc Szarka Ilonával. — Elhaltak: Palyó György 84 éves, Szvák Györgyné Janurik Judit 7 éves, Rágyanszki György 62 éves, Tóth Sámuel 58 éves, özv. András János Klimaj Erzsébet 44 éves, Kiszely Pál 78 éves.

Kezdő gép- és gyorsíró tudó

FIATAL LEÁNY

azonnali felvételre irodába, esetleg üzletbe pénztárhoz ajánlkozik. Cím: 29 a kiadóban megtudható.

— **A friss tyúktojás legmagasabb eladási ára.** A közellátásügyi miniszter a friss tyúktojás legmagasabb termelői árát az ország egész területén kg-ként 3'10 pengőben állapította meg. A friss tyúktojás legmagasabb viszonteladói és fogyasztói ára Budapesten és a főváros környékén a következő: nagykereskedő, vagy bizományos által viszonteladóval, vagy feldolgozóval szemben, vagy pedig termelő részéről fogyasztóval szemben történő eladásnál az eredeti ládatételben, az osztályozatlan tojás 3'50, a repedt 3'20, az ipari 3'10, a kiolvasott tojás osztályozatlanul 3'58, a repedt 3'30, a kiskereskedő részéről fogyasztóval szemben történő eladásnál az osztályozatlan 3'80, a repedt 3'50 P kg-ként. Az ország egyéb területén a friss tyúktojás legmagasabb ára a kirakodó kereskedő, vagy termelő részéről piacon történő eladásnál viszonteladóval szemben 3'17, fogyasztóval szemben 3'20, nyílt árusítási üzletben történő eladásnál 3'20, illetve 3'30 P kg kint.

HIRDESSEN LAPUNKBAN!

Az 1942. évi fürdőzés első Körös-áldozata

A Körös minden esztendőben megköveteli a maga áldozatait. Hol a szürkébb hétköznap embereket, hol pedig a kitűnőbbek sorából ragad ki valakit, de az ifjú életek sem kivételek... Erre a sorsra jutott Szloszár János 17 esztendő kereskedőseged, aki csak a napokban jutott a segédi oklevélhez. Talán most tervezte a jövődöt, de a kegyetlen hullámok másként akarták, s a jövőszövés elejére pontot tett a halál. A rekkenő hőség őt is kicsalta a Körösre, hogy

menekülést találjon a „holtvíz” habjaiban, de éppen ez lett a végzete. Július 9-én a délutáni órákban a Bolza-kastély melletti Holt-Körös ágban fürdött, s a fürdőzők szemeláttára merült el a víz alá, közvetlen a part közelében. A szolgálatot teljesítő mentők és a fürdőzők rögtön a segítségére siettek, de — sajnos — nem sikerült kimenteniök és csak a holttestét húzhatták ki a vízből. Így a közben megérkezett dr. Placsó Samu orvos is már csak a beállott halált konstatálhatta. (2)

TESTEDZÉS

A HELYES SPORTFELFOGÁSRÓL,

de általában a sport jelentőségéről, céljairól sokat beszélnek mostanában. Nemcsak országos viszonylatban hallunk kinyilatkoztatásokat, de Szarvas közönségét is élénken foglalkoztatja e kérdés: mind sportbarátokat, mind a testkultusz ellenzőit. Nem vitás a sport pártfogóinak helyes felfogása, hiszen tény, hogy a magyar ifjúság nevelése és előkészítése lehet csak záloga annak a magasztos nemzeti munkának, amely még megvalósításra vár. Nemrégiben olvashattuk országszerte e kérdést nagyon is kifejező szállóigét: „A sport mindig honvédelem!” Ez a pár szó — nem is kell nagy tudomány a megértéséhez — megadja a választ a konkolyhintók táborának, akik állandó ellenzői a sportnak, de a sportot csak „kedvelő” és nem üző ifjak is meríthetnek belőle. Különösen azok, akiket erre már beigazolt tehetségük és rátermettségük kötelez. Ahelyett, hogy a komoly sportkövetelményeknek vetnék alá magukat, s büszkeségei lehetnének községünknek — esetleg nemzetünknek is! —, a tunyaság és tespedtség irányítja gondolkodás módjukat. Szomorú példáját tapasztalhatunk ennek a közelmúltban, amikor — többek között — egy nagytehetségű, szép jövő előtt álló labdarugóknak jelentette be, hogy nem kíván sportolni. Pedig életerős, erőteljű duzzadó ifjúember, biztos jövőjéről nem is beszélve, tehát ott kellene lennie azok között, akik a sportot nemcsak azért űzik, mert az legtöbbször játék, de azért is, mert ezzel máris hozzájárulhattak a honvédelemhez. Ennek

tanúi lehetünk a napokban. Igazolást nyert: mit jelent a sportolás helyes értelmezése, a sportszerű életmód, az akarás, a fegyelmesség. *Litavszky Pál* levente példájára akarunk itt rámutatni, aki vasárnap délkeleti bajnokságot nyert súlylökésben a Szabadkán tartott versenyen. A Levente Egyesület felfedezettje. Három évvel ezelőtt indult az első versenyen és azóta állandó járási bajnok, s munkája most még szebb eredményekben (Gyulán a kerületi, míg Orosházán a dandárversenyen irth első helyezést) jutott kifejezésre. Holott kettős áldozatot vállalt a sportért: komoly munkája mellett, amelyet az ősi ugarokon végez büszke magyar öntudattal, jutott ideje a rendszeres, kemény edzésekre is. Még verseny előtti egész héten aratott, vágta rendbe magyar föld áldását: a búzát, de még a versenyen is győzött. Ilyen sportolók előtt csak a legteljesebb tisztelettel állhatunk meg, s állíthatjuk őket példaképül azok elé, akik talán — mint a város gyermekei — gögősen futnak el az esemény felett. *Litavszky Pál* levente nagyszerű szereplése is bizonyíték arra, hogy a tanya népe — a sport terén is — mennyi lehetőséget rejt magában, s hogy ez felszínre került, az a Levente Egyesület áldásos tevékenységének tulajdonítható. Biztos az, hogy ennek a nemzetet erősítő, komoly munkának folytatása is lesz, s nem sokára még szebb eredményekről számolhatunk be lapunk hasábjain, mint leventéink helyes sportfelfogásának diadaláról. (r. gy.)

TEMETÉSEK

24 a legnagyobb gondal végzem, leggyorsabbtól a legdrágábbig, a legnagyobb igényeket is pontosan kielégítek. Halottszállítás, exhumálás nálam megrendelhető

Hantos György
temetkezési vállalkozó.
II. kerület Bézey-út 17.

Szarvasi Általános Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet

nagy pinchelyisége
gabonarakárnak

augusztus 1-ére kiadó.
Bővebb felvilágosítást nyújt az igazgatóság.
30

TELEFON 165 **TURUL-MOZGÓ** TELEFON 165

Július 11-én, szombaton fél 7 és 9 órakor; 12-én, vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor

Pécsi Gizi személyes felléptével
Édes mostoha Rendezte: Balogh Béla. Főszereplők: Tasnádi Fekete Mária, Gózon Gyula és Málí Gerő.
Kiegészítésül Magyar és UFA világhíradók.

Július 15-én, szerdán fél 7 és este 9 órakor; július 16-án, csütörtökön fél 7 és este 9 órakor

Nagy kaland Az évad egyetlen magyarul beszélő kalandos csempész filmje. Rendezte: Hegedűs Tibor.

Kísérő két slágerfilm: „Új scheriff” és „Rin-Tin-Tin boszúja.”

Minden előadási napon az első előadás zóna helyén rakall

KÖZGAZDASÁG

Megállapították a bércséplési részt

A napokban jelent meg a m. kir. közellátásügyi miniszter 83.900/1942 K. M. számú rendelete, mely a bércséplési rész megállapításáról szól. A rendelet értelmében a gabonaneműek (búza, rozs, kétszeres, árpa, zab és köles) bércséplésének elvégzéséért az elcséplést mennyiség után felszámítható cséplési rész a magánjáró gépeknél a következő: ha az üzemanyagot a cséplető gazda adja (tüzelfény, vízfordás, stb), 5 százalék; ha az üzemanyagról cséplőgéptulajdonos (bércséplő) gondoskodik, akkor 6 százalék. Nem magánjáró, huzatos gépeknél, ha az üzemanyagot a cséplető gazda adja és a vontatásról is gondoskodik, 4,50; ha az üzemanyagot a cséplőgéptulajdonos adja, de vontatásáról a cséplető gondoskodik, 5,50; ha a vontatásról is a géptulajdonos gondoskodik, akkor 5,75 százalék. Ezek a bércséplési százalékok legmagasabb és legalacsonyabb résznek tekintendők, ami azt jelenti, hogy ettől eltérő bércséplési részt követelni vagy elfogadni nem szabad. Zab cséplésénél a bércséplési részt természetben kiszolgáltatni nem szabad. Kimondja a rendelet, hogy abban az esetben, ha a géptulajdonos nem szerződött munkásokkal (mun-

káscsoporttal) végzi a bércséplést és szalmafelvonót (elevátort) is alkalmaz, a meghatározott cséplési részen felüli további 0,5 százalékot számíthat. Igen fontos rendelkezése a rendeletnek, hogy azok a vidékeken, ahol a gazdálkodás tanyarendszerben folyik, ahol a cséplőgépek vontatása csak jelentékenyen nagyobb üzemanyag-felhasználással, illetve költséggel történhetik, a felszámítható bércséplési részhez további 0,5 százalék számítható. A géptulajdonos, illetve a bércséplő azonban ennek a többletnek felszámítására csak akkor jogosult, ha ilyen irányban előterjesztett indokolt kérelmére a közigazgatási szervtől erre írásban engedélyt kapott. A cséplőgép kiszolgáltatására alkalmazott úgynevezett etetők járandóságát, továbbá a gép műszaki felügyeletére esetleg szerződött gépezés és fűtő fizetését bércséplés esetén a bércséplési részből fizetni. Végül kimondja a rendelet, hogy a bércséplést végző gépekhez szerződött munkások (munkáscsapat) részére a hatóságok előtt megkötött munkavállalási szerződésben megállapított járandóságot a cséplőgéptulajdonos (bércséplő) a bércséplési részhez külön hozzászámíthatja.

Mit kell tudni a gabona felhasználásáról és vámörlesztéséről az 1942—43. gazdasági évben

A termelőnél vetőmag céljára meghagyott kenyérgabonát kizárólag vetésre szabad felhasználni. Az a termelő, akinek háztartási és gazdasági szükségletére nem termelt elegendő kenyérgabonája, gabonaterméséből elsősorban vetőmagszükségletét tartozik biztosítani. Az, aki nem rendelkezik megfelelő minőségű kenyérgabona vetőmaggal, gyengébb minőségű kenyérgabona vetőmagszükségletét más termelőnél is beszerezheti csere útján, vagy ha vetőmagja nem termelt elég, a hiányzó vetőmagmennyiséget a közügyi előjárásig igazolványa ellenében a Hombár bizományostól megvásárolhatja. Vetőmagot kiutalás útján csak az a termelő kaphat, aki igazolja, hogy olyan mértékű elemi kárt szenvedett, amelynek következtében vetésre alkalmas terménnyel nem rendelkezik. Az inséges vetőmagakció keretében a vetőmag kiutalásáról a földművelésügyi miniszter gondoskodik. A földművelésügyi miniszter megengedheti, hogy olyan termelők, akiknek a gazdasági felügyelőség megállapítása szerint vetésre alkalmas lábonálló gabonájuk van, azt szükség esetén még aratás előtt vetőmag céljára lekötthessék. Tavaszbúzát kizárólag vetési célokra szabad felhasználni. Akinek több termelt, mint amennyi tavaszi vetőmagszükséglete, az a fennmaradó részt köteles a Hombárnak beszállítani. Búzát, rozst takarmányozásra és szeszlovására felhasználni tilos.

Vámörlesztés. Vámörlesztésre jogosultak a saját kezelésben művelt mezőgazdasági ingatlan birtokosai, a saját kezelésben művelt 5 kat. holdat meg nem haladó területű mezőgazdasági ingatlanok tulajdonosai, továbbá minden mezőgazdasági ingatlan birtokosa, ha saját kezelésben műveli birtokát és háromnál több gyermeke van, a hadbavonultak, illetőleg akiknek közös háztartásban élő családtagja hadbavonult, a haszonbérbeadott mezőgazdasági művelés alatt álló földbirtok tulajdonosai, a haszonbér fejében kapott gabonából fedezhető mennyiséget, a mezőgazdaságban alkalmazott tisztviselők, gazdasági cselédek, azok családjai gyógykezelésre alkalmazott orvosok, továbbá állatorvosok, az állandó mezőgazdasági alkalmazottak, az arató és más részes, sommás és napszámosok, a bércséplő-vállalkozók, továbbá a konvenció iparosok, a gabona vámörlesztést végző malom tulajdonosa és alkalmazottai, az állami, megyei, közügyi közbirtokossági, úrbéres birtokossági, legeltetési, erdőbirtokossági, társulati és hegyközségi, állami alkalmazottak vagy nyugdíjasok, továbbá aki gabonában fizetendő életjáradékért ruházta át mezőgazdasági ingatlanát a háztartási szükségletüknek természetben gabonából fedezhető mennyiségre. Mezőgazdasági ingatlannak kell tekinteni a szántóföldet, kertet, rétet, szőlőt, legelőt és erdőt. Kenyérgabonát vámörlesztésre átadni, illetőleg a ma-

lomnak átvenni csak a kenyérgabonajegy vámörlési szelvényei ellenében szabad. A malom csak olyan kenyérgabonajegy vámörlési szelvényével átadott kenyérgabonát vehet át megörlése, amelynek megfelelő gabonaszelvényeit már levágták. A malom kenyérgabonát vámörlésben csak annyit örölhet meg, amennyi mennyiségre szóló vámörlési szelvényt a tulajdonos gabonajegyéről levág.

A vámörlési díjat pénzben kell megváltani. A malom a vámörlési szelvényekkel átvett kenyérgabona tisztított súlyának alapulvételével ennél a súlynál 2 százalékkal kevesebb súlyú terményt köteles kiszolgáltatni.

Vámörlés: 3:30 P, darálás: 2:60 P métermázsánként. A közellátásügyi miniszter az érdekeltektől egyetértőleg rendelkezéssel állapította meg a búza, a rozs és kétszeres után kizárólag pénzben szedhető vámörlési és vámdarálási díjat. A vámörlési díj mindhárom kenyérgabonánál 100 kg-kint egységesen 3 pengő 30 fillér, a vámdarálásnál pedig 100 kg-kint egységesen 2 pengő 60 fillér készpénz. Ezen túlmenően a vámörlésnél 2%, a vámdarálásnál pedig 1% porlás számítható fel csupán.

Az örlési és vámörlési díjon, valamint a porlási veszteségen felül bármilyen más díjazás egyáltalán nem számítható fel.

A takarmánygabona igénybevétele

A hivatalos lap szerdai számában közellátásügyi miniszteri rendelet jelent meg a takarmánygabona igénybevételéről. A rendelet értelmében a termelőnek teljes árpatermése 22 százalékát és teljes zabtermése 30 százalékát a Hombárhoz be kell szolgáltatnia. A termelő ezenfelül köteles a zabból az aratót és a cséplőrészt (gépkezeset is) beszállítani.

A beszállítási kötelezettség alól az illetékes közellátási felügyelőség egészben, vagy részben felmentést adhat árpa esetén annak a termelőnek, aki a Magyar Állat és Állati Termékek Kiviteli Szövetkezettel szemben arra vállalt kötelezettséget, hogy legalább 10 darab és egyenként legalább 145 kg súlyú hizott sertést beszállít. A 10 drb sertés beszállítására több termelő közösen is vállalkozhat. A közellátási felügyelőség a felmentést a MAsZ értesítése alapján adhatja meg.

A termelő a felmentést az árpa beszállítására legkésőbb 1942 augusztus 15-ig kérheti az illetékes közellátási felügyelőségtől. Nem lehet felmentést kérni arra az árpamennyiségre, amelyet a termelő a Hombár

bizományostól megvétel céljából már felkínált. Sertésként számítva legfeljebb 1,5 q árpa beszállítása alól lehet felmentést adni. A felmentés alapján a termelő igényt tarthat arra, hogy sertésenként számítva a 1,5 q árpán felül az 1942. évi saját termésű és beszállítandó kukoricából 3,5 q-t megtartsa. A zabra meghatározott beszállítási kötelezettség alól a közellátásügyi miniszter az állattenyésztés érdekében esetenként felmentést adhat. A közellátási felügyelőség a felmentésekről sorzámmal ellátott „mentesítő igazolványt” szolgáltat ki a termelőnek. Az a termelő, aki mentesítő igazolványt kapott, köteles a közügyi előjárásig kérni, hogy gabonalapjára, a hivatalos feljegyzések rovataiba, a mentesítő igazolvány számát és a beszállítás alól mentesített árpa mennyiségét jegyezze fel. A cséplési ellenőr a termelő gabonalapjára és általa vezetett nyilvántartásba a beszállítandó árpa mennyiségét a mentesítő igazolványra tekintet nélkül jegyzi fel. A rendelet kihirdetésének napján (júl. 8) lépett hatályba.

APRÓHIRDETÉSEK

III. kerület 300/1 számú adómentes új ház eladó. Érdeklődni ugyanott. 21
Kiadó 2 szobás lakás mellékkeliségekkel. Cím a kiadóhivatalban. 33
Csernus Ferenc szentandrási lakos 62 kishold földje örökön eladó. 984
Asztalossegédet, vagy iparost azonnali munkára felvesz Szeberényi Lőrinc, Kun-szentmárton, Szapáry-utca 851. 22
Tiszta angóra fajnyulak ketrecekkel együtt jutányos áron sürgősen eladó. Érdeklődni: II. kerület 75. szám. 23
Csecsemőmérleget kölcsön ad Buk Adolf Fiai cég. 24
Kiss Mihály közügyi pénztárnok és társainak Békésszentandráson kosárnak való fűzavesszőjük eladó. Érdeklődni lehet folyó hó 19-én délután 4 órakor Békésszentandráson, a községházán. 25
Család méh eladó András Györgynél, Csabacsúd 222. 26
Egy szoba-konyhás lakás 10 pengőért kiadó I. kerület 472. 28
20 literes tejhozamú fajtehén eladó. II. kerület 33. szám. 35
Két ágy, éjjeliszekrény és 2 ebédlőszekrény eladó Petőfi-utca 97/1. 998
Órhalmi szőlőkben egy hold szőlő és egy hold gyümölcsös eladó. Érdeklődni Kunstár Mihálynál. 999
Liska Sámuelnek hízaldája földdel együtt eladó. Vevő jelentkezhet II. ker. 137. Ugyanott 1 úrbunda is eladó. 36

Özv. Gazsó Imréné békésszentandrási lakos 110 kishold földje haszonbérbe kiadó. 982
Mezőtúri határban 30 hold föld tanyával és Kákán 5 hold föld haszonbérbe, vagy felesbe kiadó. Ugyanott nyárfák is eladók. Érdeklődni III. kerület 223. 32
Törlesztéses kölcsön
ingatlanokra, I., II. helyre, építkezésre, évi 6 százalékkal. Kereskedőknek, iparosoknak is hosszabb lejáratra. Tisztviselő-kölcsönök csakis jobbállásúaknak — magántökektől. F. Szabó, ny. fiélfőnök Szeged, Oroszlán-utca 6. szám alatt.
Keveset használt Singer női varrógép eladó. IV. ker. 106. 11
3 hold föld Berényi kövesút mellett, 4 hold Nadas-dűllői ugarokon eladó. Jelentkezni Szlrony György T. V. 227. 37
Közel a városhoz orosházi kövesút mentén 15 kishold föld eladó. Jelentkezni lehet IV. 116 sz. 17
Fűszerüzlet berendezés eladó. Érdeklődni lehet csabacsúdi Kósuth Körben.
III. 157 számú ház eladó. 15
100-as „Csepel” motorkerékpár jó gumikkal eladó. Érdeklődni IV. kerület Tükör-utca 169 szám alatt. (3—3)
Boconádi közép kaptárba négy család méh eladó. Csabacsúd, nagyréti megállónál. Fulajtár Mihálynál. 19
Nyomatott Müller Károly könyvnyomdájában, Szarvason